

Yeniçeriler

MEHMET ANIL

© KARAKARGA YAYINLARI 197

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

YENİÇERİLER

Mehmet Anıl

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker

Yayın Koordinatörü: Mesud Ata

Editör: Başak Tan

Kapak İllüstrasyonu: M.K. Perker

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1. Baskı: Mart 2019

ISBN: 978-605-2241-99-8

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumaloğlu, Mustafa Kutlukhan Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com

 info@karakarga.com

 [karakargayayinlari](https://www.facebook.com/karakargayayinlari)

 [karakargayayinlari](https://www.instagram.com/karakargayayinlari)

 [karakargayayin](https://twitter.com/karakargayayin)

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu,

Sokak No 1/6 Zeytinburnu - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 40200

İçindekiler

Yeniçeri Ocağının Kuruluşu.....	13
Devşirme.....	15
Turna Katarı	18
Acemi Oğlanlar.....	20
Kapıya Çıkma.....	23
Yeniçeri Kışlaları.....	25
Seğirdim Koşusu.....	29
Bir Yeniçeri Ortasının Aşağıdan Yukarı Doğru Rütbe ve Unvanları.....	31
Cezalar	33
Leylek Çadırı.....	36
Yeniçerilerin Bektaşiliği.....	39
Yeniçeri Yoldaşlığı	43
Yeniçerilerin Kıyafetleri.....	46
Yeniçeri Ağası.....	49
Ağa Kapısı.....	52

Ulufe.....	55
Bahşış	59
Aşçılar ve Şu Meşhur Kazan-ı Şerif.....	62
İki Ünlü Devşirme: Sokollu Mehmed Paşa ve Mimar Sinan	65
Mehter.....	70
Spor ve Talim	73
Sefer ve Savaş Düzeni.....	77
Tulumbacılar	86
Ocağın Bozulması	90
Yeniçeri Kahvehaneleri	95
Son Yeniçerilerin Pırpır Kiyafeti ve Argolar	99
Ve Ayaklanmalar.....	102
Patrona Halil İsyanı.....	105
1622 Genç Osman'ın Katli.....	109
Vaka-i Hayriye	122
(Yeniçeri Ocağının Kaldırılması)	122

Allah Allah İllallah,
Baş üryan, sîne püryân, kılıç al kan!
Bu meydanda nice başlar kesilir olmaz hiç soran.
Eyvallah! Eyvallah!
Kahrımız kılıcımız düşmana ziyan,
Kulluğumuz padişaha ayan,
Üçler, yediler, kırklar,
Gülbang-ı Muhammedi,
Nûr-i Nebi, Kerem-i Alî,
Pirimiz, sultanımız hünkâr Hacı Bektaş-ı Velî,
Demine devranına Hû diyelim,
Hû!

*Birçoğumuz yeniçerileri eski Yeşilçam filmlerindeki
kara kuru, takma posbıyıklı çelimsiz figüranlar ya da
İstanbul'un fethi sırasında şehri kuşatan
on binlerce yiğit asker olarak tanırız.
Gerçekten öyle miydiler?*

Yeniçeri Ocağının Kuruluşu

Tarihçi İsmail Hakkı Uzunçarşılı'dan, yeniçerilerle ilgili tutulmuş hemen hemen tüm kayıtların Vaka-i Hayriye sırasında yakıldığı, kışlarından kalan son kalıntıların da altmışlı yılların inşaat patlaması esnasında ortadan kaldırıldığını üzümlere öğreniyoruz. Buna rahatlıkla, çok büyük bir hazinenin heba edilmesi de diyebiliriz. Ocağın tam olarak hangi tarihte kurulduğu bilinmemekle birlikte, Murat Hüdavendigar zamanında, yani 14. yüzyılın son yarısı içinde bir kurum haline geldiği söylenebilir. Yeniçeri Ocağının ilk kuruluş amacı, fetihlerin artmasıyla birlikte eldeki askerin yetmesi ve hükümdarın kumandası altında daimi bir kuvvetin bulunması ihtiyacıydı. Ne var ki tek neden elbette bu değildi.

Yeniçeriler kendilerine özgü kurallar bütününe sahip bir savaşçı topluluğuydu. Güçlerini disiplinlerinden ve birlik içinde hareket etmelerini sağlayan kardeşlik bağlarından, yani yeniçeri yoldaşlığından alırlardı. Bu açıdan bakıldığında yeniçerilerle Avrupalı şövalyeler veya Japon samuraylar arasında benzerlik kurulabilir. Ta ki bozulmanın başladığı Hünkâr 3. Murad saltanatına kadar.

Yeniçeriler yaya askerlerdi. Kendi hesaplarına çalışan ve ganimet için akınlara katılan yarı zamanlı askerlerin tersine, yeniçeriler maaşları sultan tarafından verilen, yalnız sultandan emir alan, tam zamanlı profesyonel askerlerdi. Ama belki de en önemlisi, akıncıların

özgür bireylerden oluşmasına karşın, yeniçeriler “Kul” statüsündeydiler. Sultanlar, 1. Ağa bölümünün 1 No.lu neferi olarak, ocağa resmen kayıtlı yeniçeri statüsü taşımaktaydı. Bu durum, yoldaşları saydıkları padişaha mutlak sadakat ve itaat anlamına geliyordu. Osmanlı sultanları açıkça kendi etraflarında kendilerine tam bir sadakatle bağlı bir koruma duvarı inşa etmeye çalışıyorlardı. Bir tür muhafız birliği diyebiliriz. Yeniçeri Ocağının bozulma dönemine değin yalnızca Hıristiyan devşirmelerden oluşturulmasının nedeni budur. Yurtsuz, köksüz, baba-ata olarak yalnızca padişahı bilen kimliksiz bir asker topluluğu. Benzer biçimde sultanların giderek Türk ve Müslüman olmayan kadınlarla -cariyelerle- evlenmesi de aynı düşüncenin bir ürünüdür. Evlenmekten kasıt, kuşkusuz hareme almak. Bildiğimiz manada bir nikâh akdi söz konusu olmadığı gibi, Genç Osman vakasında görüldüğü üzere doğru da karşılanmazdı. Enderun'da (saray mektebi) eğittikleri devşirme erkek çocuklarını imparatorluğun önemli görevlerine atarken, yine kendi haremlerinden çıkma kızlarla evlendiriyorlardı ki kapalı döngü devam etsin.

Kısacası filmlerde gösterilenlerin aksine yeniçeriler, Osmanlı ordusunun tamamı demek değildi. Osmanlı ordusunun diğer büyük kısmı eyalet askerleri de denen; tımarlı sipahiler ve azap askerlerinden oluşurdu. Sefer zamanları yeniçeriler Ordu-yu Hümayuna daima tam kadroyla katılmazdı. Hatta bazen ocağın en büyük komutanı olan Yeniçeri Ağası bile sefere gitmezdi. Fakat sadrazam, aynı zamanda serdar olarak ordunun başına geçtiğinde, Yeniçeri Ağası, yeniçerilerin başında gitmeye mecburdu. Ve tabii padişahın kendisi sefere çıktığı zaman, Yeniçeri Ocağı orduya tam kadro katılır, İstanbul'un güvenliği acemi oğlanlara bırakılırdı.

İlk yeniçeriler Balkan coğrafyasından özenle seçildiklerinden boylu poslu, güçlü kuvvetli ve muhtemelen açık renkliydiler.

Devşirme

18. asır ortalarında ocağın kapısı herkese açılıp, içerisi haşarat güruhuyla doluncaya kadar, ocağın asker ihtiyacı devşirme oğlanlardan karşılanırdı. Nasıl mı? Ferman şöyle:

1. Oğlanların en küçüğü sekiz, en büyüğü on sekiz yaşında ola.
2. Yüz ve vücut yapısı sağlam ve güzel olanları alalar.
3. Kırk evden bir çocuk alına. Fazlasını almayalar.
4. Gayrimüslim evladı toplarken ekâbir evladı, papaz evladı alalar.
5. En az iki kardeşten birini, çok erkek kardeş varsa en sağlamını alalar.
6. Özellikleri uygun (yani akıllı ve yakışıklı) dahi olsa ailenin tek erkek evladı babaya lazım olur, almayalar.
7. Kat'a Türk olmaya, zinhar Türkçe bilmeye, mutlak sünnetsiz ola.
8. Rus, acem, çingene, Yahudi, Harputlu, Diyarbakırlı ve dahi Malatyalı oğlan almayalar.
9. Evli olandan padişaha kul olmaz, karısını özler, evli almayalar.
10. Öksüzün gözü aç, edepsiz olur uzak durular.
11. Kel olmaya. Kel kibirli ve göze çirkin durur. Olmaz.